

1992

Zdeněk Sýkora (1920–2011)

Linie č. 97, 1992

Obraz Zdeňka Sýkory Linie č. 97 z roku 1992 je ozdobou našich stálých expozic už od roku 1993, kdy ho galerie získala do sbírek. Galerijní fondy 2. poloviny 20. století jsou velmi rozsáhlé, přesto v přísném výběru děl nikdy tvorba Zdeňka Sýkory nemohla chybět. Je totiž ojedinělá. Jeho geometrické a konstruktivistické pojetí malby, při němž průkopnický využíval počítačový program (osobně sestavený společně s kamarádem-matematikem), je velmi originální. Skladbu obrazu autor ovlivnil na začátku, kdy zvolil náhodnou řadu čísel (původně hodem kostkou, pak generátorem náhodných čísel); tato čísla pak počítač zpracoval a ve výsledné sjetině určil, jaké linie bude budoucí obraz obsahovat. Počítačový program stanovil kolik linií, jak širokých, v jakém průběhu a v jakých barvách se bude na obraze klikatit. Autor poté tužkou na bílém plátně přesně rozrýsoval spleť čar, úhlů a křivek, ve kterých se linie budou kroutit a křížit. Následovala závěrečná téměř meditační fáze malby – Zdeněk Sýkora pracoval podle svého vlastního vzorníku mnoha barev a valérů, které pečlivě a přesně nanášel na rozměrná plátna. Nakonec zmizely téměř všechny rozkresové čáry a výsledkem byla úchvatná barevná kompozice. Sýkorovy obrazy jsou plné nespoutané energie, spleť linií v tmavých, světlých, teplých či studených odstínech je (pro nepoučené diváky možná nečekaně) inspirována přírodou. Zdeněk Sýkora byl odjakživa milovníkem přírody, svou tvůrčí cestu zahájil krajinomalbami milovaného Českého středohoří a Zahradami, abstrahujícími kompozicemi s krajinnými náměty a uvolněným výrazem barevných ploch a skvrn. V 70. letech se z toků řek a potoků, silnic a cest, vrstevnic, letových čar na obloze a jiných přírodních proudotvorných procesů vyabstrahovaly ladné křivky barevných linií. Jednoduše krásné lineární kompozice v sobě skrývají nespoutanou energii, svobodu a radost, zároveň také řád i harmonii světa v neustávajícím pohybu přírodního plynutí. Není divu, že Sýkorova tvorba má mnoho obdivovatelů – jeho díla vždy patřila k nejvystavovanějším (s výjimkou let 1970–1988, kdy v ČSSR nemohl vystavovat) a také nejprodávanějším z českého umění 2. poloviny 20. století.

Zdeněk Sýkora (1920–2011), mimořádná osobnost konstruktivistického umění, jako jeden z prvních umělců na světě do své tvorby zapojil počítač při procesu přípravy malířského díla. Malíř, grafik a dlouholetý oblíbený vysokoškolský pedagog, také vášnivý sportovec (hokej, volejbal, lyžování, cyklistika, surfování, jachting), který do plénu jezdil na kole, plátno v blindrámu na ramenou místo batohu, dospěl od ztvárnění krajinných a přírodních motivů postupně až ke geometrické abstrakci. Již roku 1964 vznikly první programované struktury využívající počítače a jeho kombinatorických možností (diváci mohou znát monumentální ukázkou této fáze Sýkorovy tvorby – skleněné obklady větracích komínů Letenského tunelu v Praze). Od 70. let pak Zdeněk Sýkora začal tvořit liniové obrazy – spolupracoval rovněž s počítačem, ale nově i s principem náhody (vznikla tak celá řada rozměrných maleb, např. obraz Linie č. 24, který se stal součástí stálé expozice Centre Pompidou v Paříži, a také 12metrová realizace ve vstupní hale firmy Selmoni v Basileji či v budově Řízení letového provozu v Jenči u Prahy). Je držitelem prestižního francouzského titulu rytíře Řádu umění a literatury a jeho díla najdeme ve sbírkách mnoha světových galeriích.

100 LET
DĚL
UMĚLCŮ
OSUDŮ